

Emojis og ikke-standard stavemåder i gruppechats

Monica Aznar Jensen
University of Copenhagen

vps832@alumni.ku.dk / maznarjensen@hotmail.com

Samuel Bartholdy Bruun
University of Copenhagen

brl851@ku.dk / sam@moulinsart.dk

ABSTRACT

This study examines the use of emojis and non-standard orthography in digitally mediated interactions (DMI) in Danish group chats. We investigate the interactional functions of three categories of language use in DMI: the use of emojis and emoticons, repeated letters, and written laughter. In this, we consider the normative standards within the groups and how they inform which linguistic strategies are used. Data from this study consists of private messages written in three different group chats and is supplemented with data from semi-structured interviews with the group chat members.

In this article, we present a new, syntactic use of emojis and discuss the meaning conveyed by the use of emojis compared to that of emoticons. We also show how a specific group of emojis in DMI can be used as contextualisation cues with weakened semantic properties. We argue that non-standard orthography has acquired an additional use in the form of contextualisation cues in contexts not related to emulation of speech, as seen in the use of letter repetition as a discourse softener and the distinct functions of different variations of written laughter.

Keywords: DMI, contextualisation cues, emojis, letter repetition, non-standard orthography, normativity

1. INDLEDNING

Verden bliver mere og mere digitaliseret, og dermed ser vi i disse tider også at interaktioner online bliver en stadig mere integreret del af hvordan vi kommunikerer med hinanden generelt. Forskellige digitale platforme giver sprogbrugere forskellige muligheder for at udtrykke sig (Stæhr, 2023) – nogle platforme (f.eks. SMS, Messenger) lægger op til relativt korte tekstbeskeder mens konventioner for andre (f.eks. e-mail) lægger op til at man sender længere og mere brev-lignende beskeder, og at kommunikationen er mindre synkron. Mange platforme tilbyder derudover muligheder for både at kommunikere offentligt (f.eks. via stories eller opslag) eller privat (i en-til-en-chats eller gruppechats). Alt dette er faktorer der kan have indflydelse på hvordan sprogbrugere udtrykker sig, og det at det digitale landskab er så stort og forskelligartet, gør det svært at karakterisere sprogbrugen online på nogen generelt fyldestgørende vis.

Sprogbrugere tilpasser deres sprogbrug til forskellige platforme (Hougaard, 2014), men de gør også mere end det. Som sprogbruger tilpasser man sig de mennesker man kommunikerer med: Man vil formentlig vælge at bruge andre former for sproglige strategier når man skriver en sms til en god ven end når man skriver en sms til et ældre familiemedlem. Ligeså tilpasser man sig også det emne man kommunikerer om (Mortensen & Stæhr, 2018): De sproglige strategier der tages i brug for at udtrykke information som f.eks. sindsstemning, kan tænkes at være forskellig i en besked der omhandler en sjov video man har set, og en besked hvori man diskuterer et dødsfald.

I denne artikel vil vi undersøge funktionen af emojis, emoticons, gentagelse af bogstaver og skriftlig latter i tre gruppechats. Gennem vores analyse viser vi hvordan valget af sproglige strategier er forskellig fra gruppechat til gruppechat: Et sprogligt elements funktion kan variere i forhold til hvilken gruppechat den bruges i, og forskellige gruppechats kan gøre brug af forskellige elementer til at udtrykke samme funktioner.

2. SPROG PÅ DE SOCIALE MEDIER

Sprogbrug på digitale platforme betegnes som *digitalt medieret interaktion* (DMI). Begrebet DMI indebærer al interaktion som ytres vha. digitale værktøjer og finder sted på både sociale netværkssider, i online chats, e-mails, blogs, SMS osv. (Androutsopoulos, 2021:709). Forskningsfeltet er relativt ungt og udvikler og udvider sig stadig i takt med at verden bliver mere digitaliseret.

Forskning i DMI gør bl.a. brug af casestudier frem for store datasæt og undersøger hvordan sprogbrugerne benytter de ressourcer som forskellige medier stiller til rådighed til at opnå deres kommunikative mål. Nogle DMI-studier har undersøgt sprogbrugernes digitale interaktioner parallelt med deres offline interaktioner (se f.eks. Stæhr, 2015). Vi gør i denne undersøgelse også brug af både online og offline data i analysen af online sprogbrug. Et interessant aspekt ved DMI er måden hvorpå sprogbrugere kan anvende en lang række forskellige sproglige elementer til at tilføje ytringer merbetydning. Vi bruger betegnelsen kontekstualiseringsmarkør (*contextualisation cue*; Gumperz, 1982) i analysen af disse elementer. En kontekstualiseringsmarkør er “any feature of linguistic form that contributes to the signalling of contextual presuppositions. Such cues may have a number of such

linguistic realizations depending on the historically given linguistic repertoire of the participants” (Gumperz, 1982:131). Gumperz nævner bl.a. prosodiske træk som værende kontekstualiseringsmarkører i talt sprog. Sproglige strategier såsom brug af emojis og gentagelser af bogstaver kan dog også ud fra Gumperz’ beskrivelse ses som eksempler på kontekstualiseringsmarkører idet de kan bruges til at signalere hvordan en ytring skal forstås i digitalt medierede kontekster (Crystal, 2006; Hansen & Stæhr, 2021; Hougaard, 2024). Brugen af kontekstualiseringsmarkører er en af måderne hvorpå DMI adskiller sig fra traditionelt skriftsprog: Til forskel fra traditionelt skriftsprog er DMI ikke karakteriseret ved formaliserede eller standardiserede regler for brug af kontekstualiseringsmarkører. Tværtimod kan normer for brug af bestemte tegn variere alt efter konteksten de anvendes i (Herring, 2012:1), og tegn der ikke tidligere blev brugt som kontekstualiseringsmarkører, kan udvikle kontekstualiserende funktioner (Androutsopoulos, 2018, 2023; Dresner & Herring, 2010).

Tendenser i litteraturen om ikke-standard stavemåder (dvs. stavemåder der ligger udenfor retskrivningsnormen) i DMI peger på at disse stavemåder har udviklet sig væk fra at blive brugt som gengivelser af talesprog. I stedet har de funktioner som følelsesmæssige udtryk der ikke længere kan sammenlignes fuldstændigt med talesprog (Androutsopoulos, 2023; McCulloch, 2019). Det vil sige at man drager inspiration fra talesprog, men at der ikke er en direkte “oversættelse” fra talesprog til hverdagsskriftsprog. Ikke-standard stavemåder er også blevet undersøgt med fokus på hvordan de kan benyttes til at etablere (u)formalitetsgraden i interaktioner (Darics, 2013) og for at formidle emfase og følelsesudtryk (Jensen, 2014).

Emojis og emoticons kan på lignende vis bruges til at indikere hvordan indholdet af en besked skal forstås. Emojis er små farvede billedsymboler der på en telefon findes på et separat tastatur, mens emoticons er kombinationer af tegn lavet med gængse tastaturtegn der f.eks. afbilder et liggende ansigt. Emojis og emoticons som udtryk for afsenderens humør er veldokumenteret i litteraturen (se f.eks. Crystal, 2006; Danesi, 2017; Dresner & Herring, 2010; Hougaard & Rathje, 2018; Skovholt et al. 2014; Walther & D’addario, 2001), og i nyere forskning ses det at sprogbrugere ofte tolker emojis som tonemarkerende i autentiske kontekster (Dainas & Herring, 2021). Der er tendens i litteraturen til at gruppere de to typer af semiotiske tegn sammen idet emoticons anskues som værende forløberen for emojis (f.eks. Hougaard, 2024), og de to typer af tegn opfattes som havende ens betydning og interaktionel funktion (Pavalanathan & Eisenstein, 2016). Som det ses i analysen i denne undersøgelse, kan der dog observeres et andet mønster i brugen af disse tegn idet emojis og emoticons i vores data tilføjer forskellige betydninger til en ytring og dermed bruges med forskellige funktioner.

Emojis’ og emoticons’ funktioner som pause- og afslutningsmarkører er også undersøgt i litteraturen (f.eks. Danesi, 2017; Dresner & Herring, 2010). Emojilitteraturen beskæftiger sig derudover med tegnenes funktion af ikonisk at repræsentere mimik og gestik, også i tilfælde hvor der ikke er en-til-en-korrespondens mellem emojiens ikoniske gengivelse af f.eks. et ansigtsudtryk og en dertilhørende følelse (Dresner & Herring, 2010; Gawne & McCulloch, 2019; Hougaard, 2024). Normativitet er et helt centralt begreb når man vil undersøge hvordan sprogbrugere anvender sprog i forskellige sammenhænge – også online. Dette er tilfældet fordi sprogbrugere er underlagt forskellige normer for

sprogbrug som de kan orientere sig imod i mere eller mindre eksplicit grad når de interagerer med hinanden.

Agha (2007) opstiller tre niveauer af normativitet. Type (a) udgør et statistisk observerbart mønster for sprogbrug der kan observeres blandt en gruppe mennesker. Sprogbrugerne har ikke nødvendigvis nogen metasproglig bevidsthed omkring dette mønster. Type (b) er det som Stæhr (2015) med inspiration i Agha (2007) refererer til som *vennegruppegenererede normer*. På dette niveau er sprogbrugerne, modsat type (a), i stand til at reflektere over normernes eksistens, og det bliver bemærket hvis en person i gruppen afviger fra normer af denne type. Det karakteristiske ved dette normniveau er nemlig at sprogbrugerne er metasprogligt bevidste om den måde de bruger sprog på, og derfor kan det også inden for gruppen være forbundet med sociale konsekvenser at afvige fra disse normer. Dette normniveau er relevant at beskæftige sig med indenfor online sprogbrug idet f.eks. grammatikken i DMI ikke er underlagt faste regler, men i stedet varierer alt efter teknologiske og situationelle kontekster (Herring, 2012:1). Type (c) er de standardiserede og institutionelle normer i et sprogsamfund (*retskrivningsnormer*; Stæhr, 2015). Det er ofte disse standardiserede normer som al anden variation – herunder de gruppegenererede normer – vurderes og måles i forhold til.

Vores studie bygger på Aghas normativitetsbegreb idet vi specifikt undersøger hvordan de vennegruppegenererede normer (Aghas type (b)) for brug af emojis og ikke-standard stavemåder kan være forskellige fra gruppechat til gruppechat. Med udgangspunkt i Agha (2007) kan disse tegns betydninger i forskellige kontekster nemlig ses som noget der ikke nødvendigvis har generel, konventionaliseret betydning, sådan som kropslige emojiers betydninger f.eks. fremlægges i Hougaard (2024:126), men også potentielt kan bruges med forskellige betydninger i kraft af de vennegruppegenererede normer der gælder i forskellige grupper.

3. METODE

Der er 13 deltagere i vores undersøgelse, heraf 3 mænd og 10 kvinder i alderen 17-28. Deltagerne er alle opvokset i enten Region Sjælland eller Region Hovedstaden. De fleste af deltagerne var bosat i Københavnsområdet og gik enten i gymnasiet eller studerede på universitetet på dataindsamlingsstidspunktet. Køn og alder er en væsentlig faktor i online sprogbrug (Hansen & Stæhr, 2021; Squires, 2012). Vi udvalgte deltagerne med fokus på at der ikke var for stor spredning i deltageres aldre. Pga. studiets størrelse og den skæve kønsfordeling har vi ikke medtaget køn som faktor i analysearbejdet. Deltageres alder, køn, ophav mm. har naturligvis påvirkning på i hvor vid udstrækning der bør generaliseres ud fra dette studie.

Vi udvalgte grupper der havde en aktiv gruppechat på 3-5 personer. At gruppechatten er aktiv, er her defineret som at deltagerne skriver sammen i gruppechatten hver måned. Gruppechats er en type af beskedudveksling hvor en gruppe af deltagere kan skrive sammen i et mange-til-mange-format. Brug af gruppechats er meget hyppig, også blandt yngre mennesker (se f.eks. Mannell, 2020).

Vores deltagere fordeler sig på 3 gruppechats, som vist i Tabel 1.

Tabel 1: Deltagerne fordelt på gruppechats¹

Chat	Medlemmer	M/K	Alder	Medie
Heidis Hytte	Helge, Karina, Marie, Nikolaj, Thor	3/2	24-28	Messenger
Pigerne 💖	Alma, Esther, Filippa, Gigi	0/4	17	Snapchat
To D/ø or not to D/ø?	Cecilie, Olivia, Petra, Selma	0/4	21-25	Messenger

Artiklens data er indsamlet i perioden 1. august – 31. september 2023. De data som vi har indsamlet og analyseret i denne artikel, kan kategoriseres som henholdsvis skærm- og brugerbaserede data. Således følger vores metode for dataindsamling den fremgangsmåde for indsamling af blandet data (*blended data*) der fremlægges i Androutsopoulos (2017:238-239). Skærmbaseret data fra deltagerne består af screenshots af beskedsamtaler fra deltagernes gruppechats mens den brugerbaserede data består af gruppeinterviews med deltagerne. På denne måde giver vores data både indsigt i deltagernes faktiske online sprogbrug og deres metasproglige refleksioner over deres interaktionelle praksisser online – hvilket netop er relevant i analysen af vennegruppegenererede normer. Den indledende analyse af data hvori vi afdækkede hvilke sproglige mønstre der var at finde i deltagernes beskeder, er baseret på den skærmbaserede data. Tolkningen af funktionerne af denne sprogbrug er i høj grad baseret på den brugerbaserede data. Ved at gøre brug af brugerbaseret data i tolkningen søgte vi at minimere hvor meget vores egne sprogbrugsnormer farvede tolkningen af de sproglige elementers funktioner hos deltagerne. Denne form for todelt analytisk fokus på praksis og metasproglige udsagn giver en højere grad af validitet i forhold til at forklare hvordan og hvorfor deltagerne bruger sprog online som de gør.

Vi foretog databehandlingen i Atlas.ti som er et program til kvalitativ datakodning. Vi kodede beskederne (den skærmbaserede data) i 24 analysekategorier som vi havde opstillet i en kodningsmanual. Vi udbyggede manualen løbende. Denne fremgangsmåde gjorde det muligt at finde

¹ Alle personnavne samt gruppechatnavnene Heidis Hytte og Pigerne 💖 er pseudonymer. Medlemmerne af To D/ø or not to D/ø? anmodede om at dette chatnavn ikke blev erstattet med et pseudonym, og dette gruppechatnavn er derfor som det eneste ikke anonymiseret.

mønstre i deltageres sprogbrug i chattene. Dernæst afholdt og optog vi semi-strukturerede interviews (Brinkmann & Tanggaard, 2010) der foregik i de samme grupper som gruppechattene. I interviewene spurgte vi deltagerne ind til specifikke sproglige elementer (f.eks. brug af bestemte emojis eller ikke-standard stavemåder) som vi havde observeret tendenser for i den givne gruppes beskeder. Vi bad deltagerne om at forklare deres brug af disse elementer i specifikke kontekster samt om at forholde sig til hvordan de tolkede beskederne, og hvordan betydningen af beskederne ville have været anderledes hvis f.eks. en anden emoji eller en anden stavemåde havde været brugt i stedet. Efter at have foretaget alle interviews kodede vi optagelserne af interviewene i Atlas.ti og gennemgik vores online data fra gruppechattene igen. Vi inddelte vores koder i fire primære analysekategorier: emojis og emoticons, skriftlige repræsentationer af tale, gentagelser og pausemarkører. Analyserne af de to førstnævnte kategorier præsenteres i denne artikel; kategorien “skriftlige repræsentationer af tale” præsenteres under betegnelsen ikke-standard stavemåder da dette bedre beskriver disse sproglige elementer.

4. EMOJIS

4.1. Forskelle i brugen af emojis og emoticons

Tidligere studier (se f.eks. Hougaard & Rathje, 2018; Pavalanathan & Eisenstein, 2016) karakteriserer emojis som en efterfølger til emoticons og fremlægger det syn at de to slags tegn udfylder samme funktion. Emojien ‘’ kan eksempelvis ses som en emoji-version af emoticonet ‘[:]’, men som vi præsenterer i dette afsnit, har de to typer af tegn forskellige betydninger i dataene fra gruppechattene.

I chatten Heidis Hytte opfattes der en forskel i den betydning man udtrykker gennem henholdsvis emojis og emoticons. Indenfor de vennegruppegenererede normer i chatten ses det at emoticons “bare er lidt mere nede på jorden” og er “mere stille og rolige” (Karina i interview) end emojis. I gruppen To D/ø or not to D/ø? ses det at emojis bruges i ikke-alvorlige kontekster, og deltagerne i gruppen beskriver også at emojis tilføjer en let og spøgende tone til en ytring. Hvis medlemmerne i denne gruppe f.eks. vil udtrykke at de oprigtigt er kede af det, kan de gøre brug af emoticons, men ikke emojis, til at tilføje denne information til ytringen. I Pigerne forekommer emoticons slet ikke i vores data. Emojis, som generelt sjældent bruges i denne chat, kan her tages i brug i seriøse kontekster idet man f.eks. kan vise “at man har medfølelse” (Alma i interview) ved brug af emojien ‘’.

Brugen af emojis og emoticons i vores data viser altså tegn på at de to typer af tegn er mere distinktive end som så idet emoticons i nogle grupper kan bruges med andre kontekstualiserende merbetydninger end emojis. Hvordan emoticons og emojis bruges, og hvorvidt de kan udfylde samme funktion, afhænger altså af hvilke vennegruppegenererede normer der findes i en given gruppe. Denne variation tyder på at brugen af disse tegn er mere varieret end tidligere undersøgelser har antaget.

I det følgende vil vi se nærmere på deltageres brug af emojis specifikt og hvilken kontekstualiserende merbetydning de bruges med.

4.2. “JEG ER IKKE SUR”: EMOJIS TIL KOMMUNIKATION AF SINDSSTEMNING

Emojis der forestiller andet end ansigter, bruges ofte i kontekster hvor det de afbilder eller relaterer sig til den tekst de står sammen med, f.eks. ved at uddybe eller understrege dele af indholdet i teksten (Danesi, 2017). Tænkte eksempler på denne brug kunne f.eks. være (a) hvor ‘☀️’-emojien uddyber hvilken slags vejr der er tale om, eller (b) hvor ‘☀️’-emojien refererer tilbage til omtalen af *solen* og understreger denne.

(a) Sikke et vejr i dag ☀️

(b) Solen skinner! ☀️

Begge disse typer af emojibrug ses også i vores data. Interessant nok forekommer denne type af emojis også i kontekster hvor de kommunikerer afsenderens sindsstemning; en funktion som ellers typisk ses udfyldt af emojis der forestiller ansigter. Denne brug ses f.eks. i uddrag 1 hvor emoji ‘💡’ bruges.

Figur 1: “Okay, det bliver nok ikke før 16 💡” fra *Heidis Hytte*

Betydningen *stjerne* eller *glitter* synes ikke at være direkte relateret til indholdet i samtalen. Karina, Thor og Helge fra Heidis Hytte forklarer denne slags emojibrug i det opfølgende interview vi lavede med gruppen. Her fortæller de at det er vigtigt at man i chatten sørger for at vise at man ikke er i dårligt humør når der diskuteres praktiske emner. Da det primært er emner der kan virke “lidt kedelige eller træls” (Helge i interview) som tages op i gruppechatten, kan emojis som i uddrag 1 bruges som kontekstualiseringsmarkører der viser at man som afsender ikke er negativt stemt:

Hvis det nu er en besked der uden emojis godt kan lyde lidt sur eller lidt formanende eller sådan lidt et eller andet, så kan man ligesom, i stedet for at skrive det ud, skrive: “forresten jeg er ikke sur over det her” eller et eller andet, så ligesom lige sætte, jeg ved ikke, nogle stjerner eller et eller andet. En sol eller sådan noget. Noget der ser lidt hyggeligt ud. (Helge i interview med Heidis Hytte)

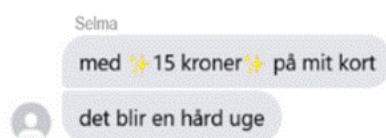
De emojis han nævner, stjerner og sol, kan altså bruges uden at trække direkte på ligheden til stjerner og solen. I stedet er det de positive konnotationer forbundet med disse symboler der gør at de kan bruges som kontekstualiseringsmarkører i kontekster som i uddraget i Figur 1: I kommunikationssituationen regner afsenderen med at modtagerne af beskeden vil forstå denne betydning af ‘’-emojien, og det er dermed i kraft af de vennegruppegenererede normer i gruppechatten at Karina lykkes med at kommunikere at hun ikke er sur ved brug af emoijen.

Særligt interessant er det at der forekommer adskillige emojis i dataene fra Heidis Hytte brugt i lignende kontekster – udover ‘’ bruges også ‘’, ‘’ og ‘’ med hvad vi tolker som samme funktion. At disse emojis er semantisk relaterede (de relaterer sig alle til det semantiske felt *natur*), gør at det giver mening at de kan bruges i samme kontekster. De hører alle ind under det “eller sådan noget” som Helge nævner. Præcis hvilke emojis der yderligere ville kunne bruges i denne funktion i netop denne chat, er ikke sikkert at vide, men stjerne, sol osv. lader i hvert fald til at være de prototypiske eksempler på noget der ser lidt hyggeligt ud og derfor kan bruges til at kommunikere information om sindsstemning.

4.3. *Emojicircumfixet: Både emfase markerende og kontekstualiserende*

Placeringen af emojis står i langt de fleste tilfælde i dataene i paradigme med pause- eller afslutningsmarkerende tegnsætning såsom punktummer og kommaer. Enkelte tilfælde hvor emojis placeres på hver side af et ord eller en frase, optræder dog i gruppechatten To D/ø or not to D/ø?. Vi vil betegne denne brug af emojis som *emojicircumfixer* pga. den måde emojierne placeres rundt om et andet element i syntagmet.

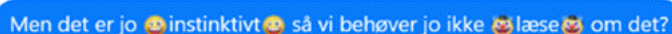
Medlemmerne af To D/ø or not to D/ø? stødte først på denne type af brug på det sociale medie TikTok og har derefter taget brugen til sig som en del af deres egen sprogbrug i gruppen. I dataene forekommer brug af *emojicircumfixer* fire gange fordelt på to af medlemmerne af To D/ø or not to D/ø?. En af forekomsterne ses i uddraget fra Figur 2:

Figur 2: “💎 15 kroner 💎” fra gruppen *To D/ø or not to D/ø?*

I uddrag fra Figur 2 er effekten af emoji-circumfixet en emfase på “15 kroner” som er meget lig den effekt man ville kunne opnå ved f.eks. at understrege, kursivere eller ved at skrive med versaler. Emojiene bruges derudover til at “tonemarkere” (Petra i interview), og de er i dette uddrag brugt ironisk hvilket er typisk for gruppens emoji-brug generelt; som pointeret i tidligere afsnit bruger gruppen ikke emojis til at kommunikere oprigtig negativ sindsstemning. I dette uddrag bruger Selma emoji-circumfixet til at kommunikere at det at have 15 kroner på sit kort “overhovedet ikke glimter, at det overhovedet ikke er fedt” (Cecilie i interview). Altså kommunikerer hun at selvom den omtalte situation er negativ, så er ytringen sagt med en lav grad af alvor og skal læses med en let tone.

Petra gør også brug af emoji-circumfix i uddrag i Figur 3. I uddraget parafraserer hun gruppens underviser som inden da har fortalt dem at man ikke kan læse sig til at blive god til at oversætte.

Figur 3: “Men det er jo 😏 instinktivt 😏” af Petra i *To D/ø or not to D/ø?*

Placeringen af “😏” og “🤪” medvirker at der kommer emfase på det der står indenfor circumfixet, og samtidig fungerer emojiene stadigvæk som kontekstualiseringsmarkører for hele ytringen: Da Petra i interviewet med gruppen læser beskeden højt, lægger hun tryk på ordene “instinktivt” og “læse” og fortæller samtidig at hun “er et ironisk sted”. I sin forklaring af valget af disse specifikke emojis siger hun at de lægger sig til hele den omtalte situation. “Fjolleemoji’en”, som Petra kalder emoji’en “😏”, siger hun er valgt for at indikere at hun ikke er enig i at oversættelse er instinktivt. På den anden side siger hun at “🤪” refererer til at hun “sidder og føler sig lidt som en klovn” i den omtalte situation. Emojiene er altså kontekstualiseringsmarkører idet de bruges af Petra til at udtrykke information om hendes sindstilstand i relation til situationen; samtidigt gør de at beskeden forstås som spøgende ligesom det gælder for brug af emojis generelt i denne chat.

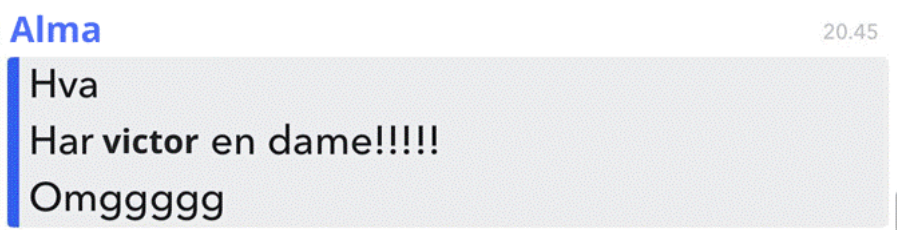
Langt de fleste emojis i vores data står i paradigme med (dvs. kan stå på samme plads som) pause- eller afslutningsmarkerende tegnsætning såsom punktummer og kommaer, men emoji-circumfixet står i paradigme med emfasemarkerende formatering såsom brug af versaler, understregning og kursiv. Placeringen af emojis påvirker altså hvorvidt emojiene udtrykker pause eller emfase. Emoji-circumfixer er altså interessante idet de syntaktisk har en anderledes funktion end anden emoji-brug: De er emfasemarkerende på det de står rundt om, men tilføjer stadigvæk kontekstualiserende merbetydning til hele ytringen, ligesom andre emojis gør det i vores data.

5. IKKE-STANDARD STAVEMÅDER

5.1. “Der skulle i hvert fald mere end ét “g” til”: Om gentagelse af bogstaver

Gentagelse af bogstaver er en kommunikativ strategi der ofte bliver benyttet i digitale interaktioner til at repræsentere prosodiske talesprogstræk (Darics, 2013). Deltagerne i vores undersøgelse benytter sig flere gange af denne strategi for at imitere forlængede vokaler i talesprog ved skriftligt at gentage vokaler i visse ord. Da deltagerne læste disse eksempler højt i de opfølgende interviews, forlængede de vokalen når den var gentaget hvilket stemmer overens med antagelsen om at gentagne vokaler repræsenterer lange vokaler.

Der er dog ikke altid en direkte sammenhæng mellem gentagelse af bogstaver og lange vokaler. I både Pigerne ♥ og To D/ø or not to D/ø? er der eksempler på ‘omg’ (forkortelse for *oh my god*) skrevet med gentagelse af ‘g’ som det ses i Figur 4.

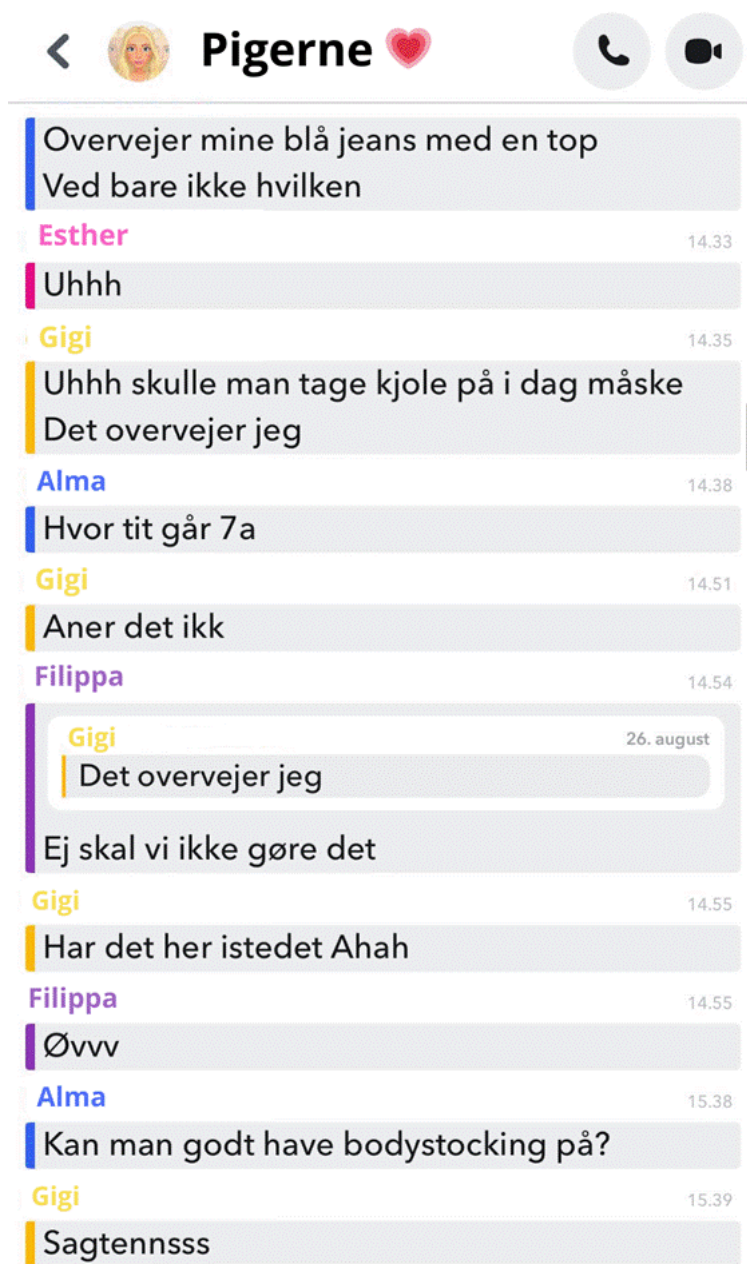

Figur 4: “Omggggg” i gruppen *Pigerne* ♥

I beskeden i uddrag 4 virker det meget usandsynligt at gentagelsen af “g” skal repræsentere en forlængelse af lyden [g] da det er en plosiv og derfor ikke er mulig at forlænge. I stedet ser vi at det er vokalen i ordet ‘god’, som “g” står for i forkortelsen, der forlænges. Gentagelse af ‘g’ i forkortelsen ‘omg’ forekommer i flere af gruppechattene, og i deres interviews udtaler både medlemmerne af Pigerne ♥ og To D/ø or not to D/ø? “omggggg” som “oh my god” med en lang vokal i “god” når de læser beskeden højt. Begge grupper nævner den forstærkende effekt som gentagelsen tilføjer til ordet: “Det er jo egentlig bare at jeg viser at jeg er meget sådan overrasket, spændt. Fem gange mere end bare *oh my god*.” (Alma i interview med Pigerne ♥)

Cecilie som på lignende vis skriver “omggggg” i To D/ø or not to D/ø?-chatten, siger om sin egen brug af gentagelsen: “Der skulle i hvert fald mere end ét ‘g’ til”. I disse tilfælde er der ikke en direkte forbindelse mellem talesproget og den skriftlige variant, og her er gentagelsens vigtigste funktion at være forstærkende. Denne pointe stemmer overens med Lakoff og Johnsons “mere form er mere indhold”-metafor (Lakoff & Johnson, 1980/2002:146-147).

Udover dette fandt vi i vores data en anden funktion af gentagelse af bogstaver. Deltagerne gør nemlig også brug af gentagelse af bogstaver i kontekster hvor det ikke er hensigten at gentagelsen skal repræsentere talesprog overhovedet. Det ses i Figur 5 som er et uddrag fra Pigerne ♥ -chatten.

Figur 5: “sagtennsss” fra *Pigerne*

Om dette eksempel siger *Pigerne* at “sagtennsss” udtales på samme måde som ‘sagtens’ bare “sødere” (Gigi i interview). I dette tilfælde er gentagelsens funktion altså ikke at imitere talesprog. Baron og Ling (2011) nævner at der er en tendens til at korte ét ords-beskeder bliver opfattet som negative eller uhøflige, så det er typisk at afsenderen tilføjer et eller flere opblødende elementer (*discourse softeners*) for ikke at blive misforstået. Gentagelse af bogstaver kan altså også anvendes som kontekstualiseringsmarkør der har som funktion at forsøde beskeder. I interviewet fortæller Esther at hvis hun prøvede at lave en aftale med nogen der ikke svarede andet end ‘sagtens’, ville hun være i tvivl om hvorvidt personen overhovedet havde lyst til at mødes. Derimod ville ‘sagtennsss’

være et passende svar i denne sammenhæng. Det kunne derfor tyde på at denne brug af gentagelse er en mere alment brugt sproglig strategi der også eksisterer uden for de vennegruppegenererede normer i denne gruppechat. Den kontekstualiserende funktion som gentagelser udfylder i denne chat, kan også have andre udtryk i andre gruppechats: Det ser f.eks. ud til at brug af gentagelse af bogstaver som i uddrag 5 har samme opblødende kontekstualiserende funktion som ‘💎’-emojien i Heidis Hytte har i Figur 1.

Brugen af gentagelser i vores data indikerer altså at gentagelse af bogstaver ikke i alle tilfælde har som funktion at imitere lange vokaler i talesprog, og at de heller ikke altid bruges forstærkende i kraft af metaforen “mere form er mere indhold”. De kan også bruges udelukkende som kontekstualiseringsmarkører der kommunikerer til modtagerne hvordan beskeden skal opfattes. Gentagelsernes funktion kan være forstærkende og kontekstualiserende uden at der nødvendigvis er nogen sammenhæng mellem skrift- og talesprog.

5.2. Skriftlig latter

I vores data bliver latter udtrykt på flere forskellige måder hvoraf de hyppigst brugte skriftlige varianter af latter er “haha”, “hihi” og “hehe”. I dataene forekommer “haha” eller variationer heraf både med små og store bogstaver mens “hihi” og “hehe” kun staves med små bogstaver. Gruppechattene Pigerne 💖 og To D/ø or not to D/ø? gør hyppigt brug af skriftlig latter mens Heidis Hytte kun har en enkelt forekomst i vores data. En variation af skriftlig latter ses i uddrag 6 fra To D/ø or not to D/ø?.

Figur 6: “HAHAHAHAH” fra Gruppen *To D/ø or not to D/ø?*

Ifølge deltagerne fra *To D/ø or not to D/ø?* er ‘HAHAHA’ (og variationer som f.eks. set i Figur 6), skrevet med versaler og gentagelser af ‘ha’, en reaktion der udtrykker ægte latter. Den bruges primært som en reaktion der sendes i en selvstændig besked, som det ses i uddrag 6. Olivia forklarer at hun skriver det når hun rent faktisk griner højlydt. Når deltagerne fra samme chat skriver ‘haha’ (eller variationer, f.eks. ‘hahaha’ eller ‘hahah’) med små bogstaver, forekommer det oftest i forlængelse af en besked og ikke som en selvstændig reaktion. Denne version udtrykker ikke på samme måde at afsenderen af beskeden sidder og griner, men er mere nedtonet end versionen skrevet i versaler. De andre varianter af skriftlig latter fra datasættet, ‘hihi’ og ‘hehe’, optræder ligesom ‘haha’ heller ikke selvstændigt. De udtrykker heller ikke at afsenderen er brudt ud i latter, men fungerer mere som kontekstualiseringsmarkører når afsenderen vil sige noget “som man synes er lidt sjovt” (Petra i interview med *To D/ø or not to D/ø?*). Alma fra Pigerne 💖 siger at ‘hihi’ bruges når noget er sødt og

sjovt samtidigt, og Olivia fra *To D/ø or not to D/ø?* bruger også ordet “cute” til at beskrive ‘hihi’. Variationen ‘hehe’ fungerer lidt på samme måde: Den er “god til at lægge stemningen” (Selma i interview med *To D/ø or not to D/ø?*) og tilføjer en drilsk tone til ytringen (Olivia i interview med *To D/ø or not to D/ø?*). Altså bliver ‘hihi’ og ‘hehe’ på samme måde som ‘haha’ brugt som kontekstualiseringsmarkører, men tilføjer yderligere betydning udover at noget er sjovt.

Med udgangspunkt i denne analyse argumenterer vi for at disse forskellige variationer af latter har bevæget sig væk fra at repræsentere latter direkte og i stedet bruges overvejende som kontekstualiseringsmarkører indenfor de vennegruppegenererede normer i disse gruppechats. At der er behov for formen ‘HAHAHA’ ud over ‘haha’, indikerer at betydningen ‘latter’ i formen ‘haha’ er blevet svagere. ‘haha’ bliver i vores data sjældent brugt til at formidle at man griner, mens formen ‘HAHAHA’ i stedet bruges til dette. Denne betydningsforskel understreges af at ‘HAHAHA’ typisk forekommer alene, mens ‘haha’, ‘hihi’ osv. hovedsageligt forekommer som en del af en besked hvilket yderligere indikerer at ‘haha’ hovedsageligt bliver brugt som kontekstualiseringsmarkør. Der er generel enighed blandt grupperne om hvad de forskellige variationer af skriftlig latter betyder hvilket kunne være et tegn på at denne brug af skriftlig latter generelt er udbredt. Der er dog forskel på hvor ofte formen anvendes i de forskellige chats hvilket peger på at der er vennegruppegenererede normer for hvorvidt skriftlig latter bruges som kontekstualiseringsmarkør, eller om funktionen som skriftlig latter kan have udfyldes på andre måder.

6. KONKLUSION

Vi har i denne artikel undersøgt brugen af ikke-standard stavemåder, skriftlig latter, emojis og emoticons i beskederne i tre gruppechats med henblik på at undersøge de vennegruppegenererede normer for brugen af disse. Vi har analyseret dette ved brug af blandet data (Androutsopoulos, 2017) bestående af gruppechatmedlemmernes beskeder i chattene samt optagelser af deltagernes metarefleksioner om deres sprogbrug i disse beskeder. Vi vil nu ridse de hovedpointer op som vi drager på baggrund af vores analyser.

I denne artikel argumenterer vi for at deltagerne bruger emojis, emoticons og ikke-standard stavemåder som kontekstualiseringsmarkører. Hvilken kontekstualiserende betydning disse elementer tilføjer til en ytring, er i nogle tilfælde forskellige fra gruppechat til gruppechat idet brugen afhænger af de vennegruppegenererede normer i de enkelte gruppechats. Vi har observeret en forskel på den kontekstualiserende betydning af emojis og emoticons. Emoticons anses ofte for at være forløberen til emojis, men deltagerne i denne undersøgelse kan gennem et aktivt valg mellem emoticons og emojis tilføje information til en ytring, bl.a. om med hvor høj en grad af oprigtighed ytringen skal læses.

Vores analyse af emojibrug peger på at betydningerne af visse emojis svækkes i deltagernes sprogbrug. For emojis der afbilder stjerner, blomster og lignende, ses det i en gruppe at de specifikke betydninger for disse tegn træder i baggrunden, og at emojijerne i stedet bruges med mere generelt positiv kontekstualiserende funktion. I brugen af emoji-circumfixer der bruges af en af grupperne, bliver emojis brugt med en emfatisk funktion der står i paradigme med emfasemarkører. Emojis der

placeres på denne måde i syntagmet, fungerer stadigvæk som kontekstualiseringsmarkører for hele den ytring de optræder i.

At ikke-standard stavemåder har en yderligere funktion end udelukkende at imitere talesprog, er et argument der understøttes i anden litteratur om emnet (f.eks. McCulloch, 2019; Androutsopoulos, 2023; Lakoff & Johnson, 1980/2002). Vores analyse peger på at ikke-standard stavemåder i DMI på dansk kan bruges med kontekstualiserende merbetydning som primær funktion uden samtidigt at imitere talesprog. Gentagelse af bogstaver kan f.eks. bruges udelukkende med opblødende eller forstærkende effekt uden at referere til talesprog, og skriftlig latter kan på samme vis benyttes kontekstualiserende uden at udtrykke ægte latter.

Gruppechattene i vores undersøgelse blev brugt med forskelligartede formål. Heidis Hytte er overvejende opgaveorienteret, mens de to andre chats i højere grad danner ramme for “sprogbrugssituationer der lægger op til ekspressivitet og følelsesudbrud” (Jensen, 2014:29). Der gøres hyppigere brug af standardafvigende hverdagsskriftsprog i mindre opgaveorienterede interaktioner mellem folk der kender hinanden (Vandergriff, 2013), og det ville derfor være både spændende og relevant at arbejde videre med denne forskel. Vi havde flest kvindelige deltagere i denne undersøgelse og slet ingen chats der kun bestod af mandlige medlemmer – det er meget muligt at der i en sådan chat ville findes anderledes normer end dem præsenteret her. Generelt vil vi gerne lægge op til at emnet undersøges i flere kontekster med henblik på at finde ud af hvor repræsentative de tendenser vi har præsenteret i denne artikel er for sprogbrugen i dansk DMI mere generelt.

7. LITTERATURLISTE

- Agha, A. (2007). *Language and social relations*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Androutsopoulos, J. (2017). Online data collection. I: C. Mallinson, B. Childs & G. V. Herk (red.), *Data Collection in Sociolinguistics: Methods and Applications* (s. 233-244). Abingdon-on-Thames: Routledge.
- Androutsopoulos, J. (2018). Digitale Interpunktion: Stilistische Ressourcen Und Soziolinguistischer Wandel in der Informellen Digitalen Schriftlichkeit von Jugendlichen. I: A. Ziegler (red.), *Jugendsprachen/Youth Languages: Aktuelle Perspektiven internationaler Forschung/Current Perspectives of International Research* (s. 721-748). Berlin, Boston: De Gruyter. DOI: [10.1515/9783110472226-033](https://doi.org/10.1515/9783110472226-033)
- Androutsopoulos, J. (2021). Polymedia in interaction. *Pragmatics and Society*, 12(5), 707-724.
- Androutsopoulos, J. (2023). Punctuating the other: Graphic cues, voice, and positioning in digital discourse. *Language & Communication*, 88, 141-152. DOI: [10.1016/j.langcom.2022.11.004](https://doi.org/10.1016/j.langcom.2022.11.004)
- Baron, N. S. & Ling, R. (2011). Necessary smileys & useless periods. *Visible Language*, 45(1), 45-67.
- Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (2010). *Kvalitative metoder: en grundbog*. København: Hans Reitzels Forlag.

- Crystal, D. (2006). *Language and the Internet* (2. udg.). Cambridge: Cambridge University Press. DOI: [10.1017/CBO9780511487002](https://doi.org/10.1017/CBO9780511487002)
- Dainas, A. R. & Herring, S. C. (2021). Interpreting Emoji Pragmatics. I: C. Xie, F. Yus, and H. Haberland (red.), *Approaches to Internet Pragmatics: Theory and Practice* (s. 107–144). Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- Danesi, M. (2017). *The semiotics of emoji: The rise of visual language in the age of the internet*. London: Bloomsbury Publishing.
- Darics, E. (2013). Non-verbal signalling in digital discourse: The case of letter repetition. *Discourse, Context and Media*, 2, 141-148.
- Dresner, E. & Herring, S. C. (2010). Functions of the nonverbal in CMC: Emoticons and illocutionary force. *Communication theory*, 20(3), 249-268.
- Gawne, L. & McCulloch, G. (2019). Emoji as digital gestures. *Language@ Internet*, 17(2). <https://www.languageatinternet.org/articles/2019/gawne>
- Gumperz, J. J. (1982). *Discourse strategies*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hansen, M. H. & Stæhr, A. C. (2021). Sproglige generationsforskelle på de sociale medier. *NyS, Nydanske Sprogstudier*, 1(59). <https://doi.org/10.7146/nys.v1i59.121811>
- Herring, S. C. (2012). Grammar and electronic communication. I: C. Chapelle (red.), *The encyclopedia of applied linguistics* (s. 1-9). Hoboken: Wiley-Blackwell.
- Hougaard, T. T. (2014). Sproglige forandringer i de nye medier – fra chatstil til hashtagpoesi. *NyS, Nydanske Sprogstudier*, 46(46), 39-66. DOI: [10.7146/nys.v46i46.17524](https://doi.org/10.7146/nys.v46i46.17524)
- Hougaard, T. T. (2024). Emojier som parasproglige resurser i skrevet onlineinteraktion. *NyS, Nydanske Sprogstudier*, 1(65), 111-144. DOI: [10.7146/nys.v1i65.142956](https://doi.org/10.7146/nys.v1i65.142956)
- Hougaard, T. T. & Rathje, M. (2018). Emojis in the Digital Writings of Young Danes. I: A. Ziegler (red.), *Jugendsprachen/Youth Languages: Aktuelle Perspektiven internationaler Forschung/Current Perspectives of International Research* (s. 773-806). Berlin: De Gruyter. DOI: [10.1515/9783110472226](https://doi.org/10.1515/9783110472226)
- Jensen, E. S. (2014). Tale er tale; skrift er skrift. Om skriftsproget i de nye medier. *NyS, Nydanske Sprogstudier*, 46(46), 11-38. DOI: [10.7146/nys.v46i46.17523](https://doi.org/10.7146/nys.v46i46.17523)
- Lakoff, G. & Johnson, M. (2002). *Hverdagens metaforer* (U. Hvilshøj & H. Salomonsen, Trans.) København: Hans Reitzels Forlag. (originalt værk udgivet i 1980)
- Mannell, K. (2020). Plural and porous: Reconceptualizing the boundaries of mobile messaging group chats. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 25(4), 274-290.
- McCulloch, G. (2019). *Because internet: Understanding how language is changing*. New York: Random House.

- Mortensen, K. K., & Stæhr, A. C. (2018) Kapitel 1: Introduktion - Sprog på de sociale medier. I: A. C. Stæhr & K. K. Mortensen (red.), *Sociale medier og sprog* (s. 9-28). Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Pavalanathan, U. & Eisenstein, J. (2016). More emojis, less:) The competition for paralinguistic function in microblog writing. *First Monday*, 21(11). DOI: [10.5210/fm.v21i11.6879](https://doi.org/10.5210/fm.v21i11.6879)
- Skovholt, K., Grønning, A. & Kankaanranta, A. (2014), The Communicative Functions of Emoticons in Workplace E-Mails: :-). *Journal of Computer-Mediated Communication*, 19(4), 780-797.
- Squires, L. (2012). Chapter 12: Whos punctuating what? Sociolinguistic variation in instant messaging. I: A. Jaffe, J. Androutsopoulos, M. Sebba, & S. Johnson (red.), *Orthography as Social Action: Scripts, Spelling, Identity and Power* (s. 289-324). Berlin, Boston: De Gruyter Mouton. DOI: [10.1515/9781614511038](https://doi.org/10.1515/9781614511038)
- Stæhr, A. (2015). Sociale medier og hverdagssprog. I: F. Gregersen, & T. Kristiansen (red.), *Hvad ved vi nu : - om danske talesprog?* (s. 152-164). København: Sprogforandringscentret.
- Stæhr, A. C. (2023). Digital language practices and youth in the family. I: B. A. Svendsen & R. Jonsson, (red.), *The Routledge Handbook of Language and Youth Culture* (s. 235-248). Abingdon-on-Thames: Routledge.
- Vandergriff, I. (2013). Emotive communication online: A contextual analysis of computer-mediated communication (CMC) cues. *Journal of Pragmatics*, 51, 1-12.
- Walther, J. B. & D'addario, K. P. (2001). The impacts of emoticons on message interpretation in computer-mediated communication. *Social science computer review*, 19(3), 324-347.